

WSPÓLPRACA DOMU i SZKOŁY W DZIELE WYCHOWANIA MŁODZIEŻY
BIBLIOTECZKA WYDAWANA STARANIEM STOW. DYREKTORÓW POLSKICH SZKÓŁ
ŚREDNICH PAŃSTWOWYCH POD REDAKCJĄ DR E. ŁOZIŃSKIEGO

Nr 17.

ADAM Bedyński

LICEA ZAWODOWE

K S I A ̇ Ż N I C A - A T L A S
S. A. ZJEDNOCZ. ZAKŁADY KARTOGR. I WYDAWN. T. N. S. W.
LWÓW — WARSZAWA
1938

WSPÓLPRACA DOMU I SZKOŁY W DZIELE WYCHOWANIA MŁODZIEŻY

BIBLIOTECZKA DLA DOMU i SZKOŁY
wydawana staraniem Stowarzyszenia Dyrektorów Polskich
Szkoł Średnich Państw. pod red. dr. Emanuela Łozińskiego

Dotychczas wyszły następujące zeszyty:

1. Szteinbokówna: Współpraca domu ze szkołą . . . . . —
2. Rondthaler: Czego szkoła oczekuje od rodziców . . . . . —
3. J. Bzowski: Szkoła i rodzina . . . . . —
4. M. Golias: Organizacja pracy domowej ucznia . . . . . —
5. I. Pannenkowa: Współpraca domu i szkoły w Ameryce Północnej 0,80
6. M. Kreutz: Rozwój psychiczny młodzieży. Wyd. III 2,90
7. J. Ippoldt: Jak młodzież naszą zachęcić do czytania? 0,80
8. M. Ziernowicz: Rodzina a wychowanie państwowe 1,20
9. M. Brandstätter: Z doświadczeń rodziców i nauczycieli 1,20
10. Z. Klemensiewicz: Opieka rodziny nad mową dziecka 0,90
11. J. Mirski: Współdziałanie młodzieży w pracy wychowawczej szkoły 2,20
12. L. Bykowski: Współdziałanie domu i szkoły w wykształceniu przyrodniczym młodzieży 0,80
13. F. Śliwiński: Zasady nowego ustroju szkolnictwa polskiego 1,70
14. B. Suchodolski: Kultura współczesna a wychowanie młodzieży . . . . . 1,—
15. S. Lempicki: Polski ideał wychowawczy . . . . . 1,—
16. B. Suchodolski: Liceum ogólnokształcące 1,20
17. A. Bedyński: Licea zawodowe . . . . . —

Poleca

K S I A Ź N I C A - A T L A S
Lwów, Czarnieckiego 12 — Warszawa 1, Nowy Świat 59

WSPÓLPRACA DOMU i SZKOŁY W DZIELE WYCHOWANIA MŁODZIEŻY
BIBLIOTECZKA WYDAWANA STARANIEM STOW. DYREKTORÓW POLSKICH SZKOŁ
ŚREDNICH PAŃSTWOWYCH POD REDAKCJĄ DR E. ŁOZIŃSKIEGO

Nr 17.

ADAM Bedyński

LICEA ZAWODOWE

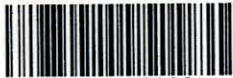

K S I A Ź N I C A - A T L A S

S. A. ZJEDNOCZ. ZAKŁADY KARTOGR. I WYDAWN. T. N. S. W.

LWÓW — WARSZAWA

1938

FUW0298098

315856

2808

ZAKŁADY GRAFICZNE SKI AKC. KSIĄŻNICA-ATLAS WE LWOWIE

WSTĘP

Broszura, którą oddajemy w ręce czytelników, ma na celu dokładne poinformowanie ogółu społeczeństwa, a przede wszystkim zainteresowanych rodziców i młodzieży w wieku szkolnym, o zadaniach nowopowstających w Polsce liceów zawodowych.

Ten typ szkoły, nieliczny w dawnym ustroju szkół zawodowych w Polsce, ma swoje doskonałe tradycje za granicą.¹

Nowe liceum zawodowe, oparte o czteroletnie gimnazjum ogólnokształcące, ma przygotować pracowników do samodzielnej pracy — w pewnym zakresie — w przemyśle, handlu, administracji i rolnictwie, dając możliwie wcześniej swoim

¹ W Niemczech np. Höhere Fachschulen, które tak podbudowują programową, jak i liczbą lat nauki odpowiadają naszym liceom zawodowym, mają bardzo dużą frekwencję. O znaczeniu tych szkół w życiu gospodarczym Niemiec świadczy następujące porównanie: do 46 szkół „Höhere Technische Staatslehranstalten für Hoch und Tiefbau” uczęszczało 9855 młodzieży (szkoły te odpowiadają naszym liceom budowlanym i drogowym); do 54 szkół tzw. „Höhere Technische Lehranstalten für Maschinenbau” uczęszczało 14 676 młodzieży (szkoły te odpowiadają naszemu liceum mechanicznemu); a na wszystkie wydziały 10 politechnik niemieckich (Technische Hochschulen) uczęszczało w r. szk. 1935/36 — 11 794 młodzieży; do 166 szkół tzw. Höhere Handelsschulen uczęszczało 19 609 młodzieży, a do 4 akademii handlowych (Handels-Hochschulen) uczęszczało 1290 młodzieży; do 31 szkół tzw. „Höhere Fachschulen für Frauenberufe” uczęszczało 8113 młodzieży — zawody nauczane w tych szkołach nie znajdują odpowiednika w szkołach akademickich. Z przytoczonych przykładów widać, że Niemcy duży nacisk kładą na rozwój szkolnictwa zawodowego na poziomie, odpowiadającym naszym szkołom stopnia licealnego. (Powyższe dane liczbowe, dotyczące szkół zawodowych w Niemczech, zostały wzięte z wydawnictwa „Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich 1936”). W Szwajcarii, Czechosłowacji, we Włoszech i innych państwach również ten typ szkoły jest rozbudowany.

B/351/090

absolwentom, bo już po 2 lub 3 letniej nauce, odpowiednie warunki do pracy zarobkowej.

Licea zawodowe zapewniają więc młodzieży szerokie pole do pracy. Zdajemy sobie sprawę z tego, że nasze życie gospodarcze, rozwijające się coraz lepiej we wszelkich swoich dziedzinach: przemysłowej, technicznej, handlowej, rolniczej, wymaga licznych kadr fachowo przygotowanych pracowników, zaprawionych do spełniania zasadniczych funkcji w danej dziedzinie pracy i posiadających zasób wiadomości niezbędnych w tym zakresie. Nie ulega też wątpliwości, że życie gospodarcze naszego Państwa potrzebuje znacznie więcej pracowników o wykształceniu licealnym, które można właśnie osiągnąć tylko w liceach zawodowych, niż o wykształceniu wyższym, akademickim. Zadania liceów zawodowych wyrastają więc bezpośrednio z potrzeb naszego życia gospodarczego.

Licea zawodowe, tak ściśle związane z życiem, niewątpliwie wywołają szerokie zainteresowanie wśród młodzieży szkolnej, zwłaszcza w okresie kończenia gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju. Jakże często bowiem młodzież ta nie zdaje sobie sprawy, w jakim kierunku ma pójść dalsze jej kształcenie. Nie zawsze też i rodzice potrafią wskazać jej właściwy kierunek dalszej nauki i podstawy wyboru zawodu. Trudności tego rodzaju powstawały zawsze, a tym bardziej powstają dzisiaj — w okresie reorganizacji ustroju naszego szkolnictwa, które ulega tak gruntownym przeobrażeniom.

Szkoła zawodowa obecnie weszła na nowe drogi rozwoju; wskazanie młodzieży szkolnej i rodzicom tych dróg — w odniesieniu do liceum zawodowego — jest właśnie głównym zadaniem niniejszej broszury.

UWAGI OGÓLNE

Początki szkolnictwa zawodowego na ziemiach polskich sięgają jeszcze dawnej Polski Niepodległej; nieco szerszy rozwój nastąpił dopiero w ostatnich latach przedwojennych, jako wyraz dążeń społeczeństwa do odrodzenia także na polu gospodarczym, co wiązało się ściśle z odrodzeniem politycznym. Odziedziczone po zaborcach szkolnictwo zawodowe było jednak bardzo słabo rozwinięte i zupełnie niedostosowane do potrzeb kraju. Oczywiście zaborcom nie zależało na tym, aby dźwigać życie gospodarcze na terenie Polski. Szkoły zawodowe, tworzone z największym trudem, przeważnie dzięki ofiarności i inicjatywie społecznej, pracowały w niesłychanie ciężkich warunkach materialnych, nie dysponowały ani odpowiednimi budynkami, ani pomocami naukowymi, ani wreszcie odpowiednio wykwalifikowanymi nauczycielami.

Z chwilą odzyskania niepodległości zaczął się na terenie kraju intensywny ruch w kierunku rozwoju szkolnictwa zawodowego. Inicjatywa tworzenia tego rodzaju szkół, podjęta przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz różnorodne organizacje społeczne, poparta znacznymi środkami finansowymi, doprowadziła do uruchomienia w ciągu ostatnich 18 lat w dziale szkolnictwa przemysłowego, handlowego, rolniczego i gospodarstwa domowego (dane z roku szkolnego 1936/37) — 727 szkół typu zasadniczego, w których pobierało naukę 78 000 młodzieży, i 645 szkół dokształcających zawodowych, w których uczyło się 95 000 młodzieży.

Jeżeli chodzi o zawody, do których przygotowują szkoły typu zasadniczego, to z wymienionej liczby szkół większość przemysłowych zajmuje się przygotowaniem pracowników w zakresie przemysłu i rzemiosła (przemysł odzieżowy, metalowy, drzewny, elektryczny, włókienniczy, budowlany, chemiczny); szkoły handlowe przygotowują młodzież do handlu i administracji; szkoły rolnicze — do pracy na roli, szkoły gospodarcze wreszcie — do pracy w gospodarstwach domowych i zbiorowych.

Szkolnictwo zawodowe jest obecnie zróżniczkowane i uwzględnia dziesiątki różnych zawodów, starając się dać każdej dziedzinie gospodarczej należycie przygotowanych pracowników. Należy jednak zdawać sobie sprawę z licznych niedociągnięć i braków szkolnictwa zawodowego, tworzono go dotychczas bez wyraźnego planu oraz bez dostatecznego uwzględniania istotnych potrzeb gospodarczych; musimy też wytrwale dążyć do poprawienia tego stanu rzeczy i usunięcia istniejących niedomagań.

Analiza naszego życia gospodarczego wykazuje ogromne braki i olbrzymie pola pracy. Należymy do krajów, które kroczą w tyle za innymi w rozwoju gospodarczym. Czy to w dziedzinie rolnictwa, czy przemysłu i handlu mamy wielkie zadania do spełnienia: dźwignięcie ich na wyższy poziom rozwoju, usunięcie wiekowych zaniedbań i stworzenie nowych warsztatów pracy dla stale przyrastającej ludności. Potrzebujemy zatem ludzi, przygotowanych do budowania przyszłej potęgi gospodarczej naszego kraju przez rzetelną, sumienną i wydajną pracę na każdym stanowisku.

Konieczność harmonizowania szkolnictwa zawodowego z potrzebami gospodarczymi Państwa, uczynienia zeń ważnego czynnika rozwoju gospodarczego i nadania mu pożądanego kierunku była przyczyną podjęcia na szeroką

skalę reformy ustroju, programów i sieci szkolnictwa zawodowego w ramach ogólnej reformy szkolnej.

Tematem niniejszej pracy będzie jeden tylko etap kształcenia zawodowego, mianowicie — nowy typ szkoły zawodowej — liceum zawodowe, którego podbudową programową jest nowe czteroletnie gimnazjum ogólnokształcące.

NOWE LICEA ZAWODOWE

Absolwenci nowoorganizowanego gimnazjum ogólnokształcącego mogą dalej kształcić się bądź w jednym z czterech wydziałów liceów ogólnokształcących, bądź w liceach zawodowych różnych typów.

Przechodząc do charakterystyki liceów zawodowych, należy nadmienić, że sprawy tej nie podobna ująć w jeden schemat, gdyż każde z liceów cechują odrębne właściwości, powstałe w związku z uwzględnieniem postulatów, wysuwanych przez poszczególne gałęzie życia gospodarczego.

Stawiając sprawę w tej płaszczyźnie rozważań, postaram się w ogólnym skrócie omówić zadania oraz zasady budowy programów nowych liceów zawodowych i uprawnienia absolwentów tych szkół.

LICEA PRZEMYSŁOWO-TECHNICZNE

Olbrzymie postępy techniki i wypływający z nich szybki rozwój przemysłu podniosły w wysokim stopniu znaczenie szkolnictwa przemysłowego, co decyduje nie tylko o poziomie zakładów przemysłowych, lecz nawet o ich istnieniu, ponieważ dziś szkoła przemysłowa może dostarczyć tym zakładom odpowiednio przygotowanego personelu technicznego.

Brak pracowników fachowych odczuwa przemysł nawet obecnie, pomimo niezakończonego jeszcze kryzysu gospodarczego, a w przyszłości zapotrzebowanie na takich pracowników będzie niewątpliwie coraz większe, zwłaszcza że ustępuje już z pola pracy wielu fachowców zagranicznych, których muszą zastąpić nasze nowe siły.

Szczególną rolę w przemyśle będą odgrywali absolwenci liceów przemysłowych. Zakłady przemysłowe potrzebują poza inżynierami, których kształcenie należy do politechnik, i pracownikami wykwalifikowanymi w montażu lub rzemiośle, kształconymi w gimnazjach przemysłowych, pewnej jeszcze kategorii pracowników, przygotowanych do stosowania w technice odpowiednich i przydatnych metod pracy. Tacy pracownicy, zwani ogólnie technikami, są przeznaczani do pełnienia funkcji pomocników inżynierów, wyřęczenia ich w zakresie mniej lub więcej odpowiedzialnych czynności zarówno w produkcji lub ruchu, jak i w pracach biurowych lub konstrukcyjnych. Po odbyciu pewnej praktyki i dostatecznym wyrobieniu technicy licealni mogą zostać kierownikami nawet większych przedsiębiorstw. Zada-

niem liceów przemysłowo-technicznych będzie właśnie przygotowanie techników do różnych zawodów, a więc w zakresie mechaniki, elektrotechniki, budownictwa, miernictwa itp.

Absolwenci liceów przemysłowych znajdą również zatrudnienie w działach technicznych służby państwowej lub samorządowej, a także w szkolnictwie, jako nauczyciele i instruktorzy wielu szkół przemysłowych.

Potrzeba szkół zawodowych o poziomie licealnym została stwierdzona od dawna i w dotychczasowym ustroju szkolnictwa już tworzono podobne szkoły, oparte na podbudowie 6 klas ośmioletniej szkoły średniej ogólnokształcącej. Szkoły te jednak były dostosowywane do różnolitej struktury organizacji szkolnictwa w państwach zaborczych, skąd pochodziły duże różnice w ich założeniach programowych. Nowe szkoły tego rodzaju czyli licea przemysłowo-techniczne otrzymały program w zupełności przystosowany do najnowszych potrzeb polskiego życia gospodarczego.

Poszczególne licea przemysłowo-techniczne odpowiadają ściśle potrzebom danego zawodu. Punktem wyjścia przy ustalaniu organizacji i programu jest analiza zawodu, do którego szkoła ma przygotować młodzież. Drogą szczególnych badań starano się ustalić kategorie pracowników technicznych w przedsiębiorstwach, rozpoznać wykonywane przez nich czynności oraz określić zakres potrzebnych wiadomości i umiejętności. Zebrane w tym kierunku konkretne materiały dały podstawę do opracowania programów odpowiednich liceów, zapewniających należyte przygotowanie młodzieży do ich przyszłej pracy zawodowej. Przy układaniu programów współpracował z Ministerstwem szereg wybitnych fachowców, a ponadto program każdego typu liceum zawodowego był poddany ocenie organizacji i instytucji zawodowych.

Poza właściwym doбором materiału nauczania zwrócono baczną uwagę na metody, uwzględniające praktyczność w nauczaniu, należyte wyposażenie warsztatów szkolnych, pracowni i laboratoriów, na urządzenia techniczne i pomoce naukowe. Nie została pominięta również i obowiązująca uczniów praktyka letnia w przedsiębiorstwach gospodarczych.

Stosownie do odpowiednich działów przemysłu i techniki zostały uruchomione niżej omówione typy trzyletnich liceów:

1. **Liceum mechaniczne.** Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pracy w zakresie nadzoru, organizowania i prowadzenia procesów produkcji w warsztatach obróbki metali, do prac pomocniczych w dziedzinie konstrukcji maszynowej, do czynności, związanych z nadzorem silników i urządzeń technicznych oraz prowadzeniem gospodarki cieplnej w siłowniach.

Głównym terenem pracy absolwentów liceum mechanicznego będą zakłady przemysłu metalowego oraz siłownie.

2. **Liceum mechaniczne o wydziale lotniczym.** Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pracy w zakresie nadzoru, organizowania i prowadzenia procesów produkcji w warsztatach przemysłowych zakładów metalowych, w szczególności lotniczych, do prac pomocniczych w dziedzinie konstrukcji lotniczych, jak również do czynności technicznych, związanych z nadzorem i eksploatacją samolotów oraz urządzeń pomocniczych.

Głównym terenem pracy absolwentów liceum mechanicznego o wydziale lotniczym będą zakłady przemysłu metalowego, w szczególności lotniczego. Nie trzeba dodawać, że ci absolwenci mogą odegrać dużą rolę w zakresie obrony lotniczej Państwa.

Plan godzin w liceum mechanicznym :

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe :										
1.	Technologia	3	3	7	9	6	4	6	4	32
2.	Warsztaty	3	5	6	8	8	8	8	8	38
3.	Części maszyn i konstrukcje stalowe	—	—	8	16	—	—	—	—	24
4.	Dźwignice i urządzenia transpor- towe	—	—	—	—	4	—	4	—	4
5.	Silniki i pompy wodne	—	—	—	—	2	2	2	2	4
6.	Kotły parowe	—	—	—	4	—	—	—	—	4
7.	Silniki parowe	—	—	—	—	6	2	6	2	8
8.	Silniki spalinowe	—	—	—	—	4	2	4	2	6
9.	Ćwiczenia konstrukcyjne	—	—	—	—	4	11	4	11	15
10.	Gospodarka cieplna w siłow- niach	—	—	—	—	—	4	—	4	4
11.	Elektrotechnika	—	—	—	—	4	5	4	5	9
12.	Wytrzymałość materiałów	—	3	8	—	—	—	—	—	11
13.	Termodynamika techniczna	—	—	5	—	—	—	—	—	5
14.	Organizacja przedsiębiorstw	—	—	—	—	2	2	2	2	4
15.	Rysunek techniczny z nauką o rzutach	9	6	—	—	—	—	—	—	15
Razem A :		15	17	34	37	40	40	40	40	183
B. Pomocnicze, ściśle zwią- zane z zawodem :										
16.	Mechanika techniczna	5	5	3	—	—	—	—	—	13
17.	Fizyka	5	3	—	—	—	—	—	—	8
18.	Chemia	3	3	—	—	—	—	—	—	6
19.	Matematyka	9	9	—	—	—	—	—	—	18
20.	Zagadnienia gospodarcze i spo- łeczno-państwowe	—	—	—	—	2	2	2	2	4
21.	Higiena	—	—	—	—	1	1	1	1	2
Razem B :		22	20	3	—	3	3	3	3	51
C. Pomocnicze, bezpośred- nio nie związane z zawodem :										
22.	Religia	2	2	1	1	1	1	1	1	8
23.	Język polski	2	2	2	2	—	—	—	—	8
24.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	2	2	12
25.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	—	—	8
Razem C :		8	8	7	7	3	3	3	3	36
Ogółem :		45	45	44	44	46	46	46	46	270
D. Nadobowiązkowe :										
	Język obcy	2	2	2	2	—	—	—	—	8

Plan godzin w liceum mechanicznym o wydziale lotniczym :

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe :										
1.	Technologia metali	3	3	7	7	6	5	31		
2.	Warsztaty	3	5	6	6	9	9	38		
3.	Części maszyn z ćwiczeniami	—	—	6	14	2	—	22		
4.	Platowce	—	—	—	2	5	—	7		
5.	Silniki lotnicze i przemysłowe spalinowe	—	—	—	3	5	—	8		
6.	Ćwiczenia konstrukcyjne z sa- mолotów	—	—	—	—	6	10	16		
7.	Badanie silników lotniczych	—	—	—	—	—	3	3		
8.	Mechanika lotnicza z ćwicze- niami	—	—	3	5	—	—	8		
9.	Pomiary w locie	—	—	—	—	—	2	2		
10.	Elektrotechnika ogólna i lotni- cza z ćwic.	—	—	—	—	3	6	9		
11.	Maszynoznawstwo	—	—	—	—	3	4	7		
12.	Wytrzymałość materiałów z ćwi- czeniami	—	3	7	—	—	—	10		
13.	Termodynamika techniczna	—	—	4	—	—	—	4		
14.	Organizacja przedsiębiorstw	—	—	—	—	2	2	4		
15.	Rysunek techniczny z nauką o rzutach	9	6	—	—	—	—	15		
Razem A :		15	17	33	37	41	41	184		
B. Pomocnicze, ściśle zwią- zane z zawodem :										
16.	Mechanika techniczna	5	5	—	—	—	—	10		
17.	Statyka wykreslna	—	—	4	—	—	—	4		
18.	Fizyka	5	3	—	—	—	—	8		
19.	Chemia	3	3	—	—	—	—	6		
20.	Matematyka	9	9	—	—	—	—	18		
21.	Zagadnienia gosp. i społeczno- państwowe	—	—	—	—	2	2	4		
22.	Higiena	—	—	1	1	—	—	2		
Razem B :		22	20	5	1	2	2	52		
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :										
23.	Religia	2	2	1	1	1	1	8		
24.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8		
25.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	8		
26.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12		
Razem C :		8	8	7	7	3	3	36		
Ogółem :		45	45	45	45	46	46	272		
D. Nadobowiązkowe :										
	Język obcy	2	2	2	2	—	—	8		

Plan godzin w liceum mechanicznym o wydziale samochodowym :

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe :										
1.	Technologia metali z ćwic.	3	3	7	7	6	5	31		
2.	Warsztaty	3	5	6	6	9	9	38		
3.	Części maszyn z ćwiczeniami	—	—	9	15	—	—	24		
4.	Silniki samochodowe i przemy- słowe spal.	—	—	—	4	4	—	8		
5.	Podwozia samochodowe	—	—	—	4	5	—	9		
6.	Ćwiczenia konstrukcyjne z sa- mochodów	—	—	—	—	7	9	16		
7.	Badanie samochodów	—	—	—	—	—	6	6		
8.	Traktory i czołgi	—	—	—	—	—	2	2		
9.	Przepisy jazdy	—	—	—	1	—	—	1		
10.	Elektrotechnika ogólna i sa- mochodowa z ćwic.	—	—	—	—	3	6	9		
11.	Maszynoznawstwo	—	—	—	—	3	4	7		
12.	Wytrzymałość materiałów z ćwi- czeniami	—	3	7	—	—	—	10		
13.	Termodynamika techniczna	—	—	4	—	—	—	4		
14.	Organizacja przedsiębiorstw	—	—	—	—	2	2	4		
15.	Rysunek techniczny z nauką o rzutach	9	6	—	—	—	—	15		
Razem A :		15	17	33	37	41	41	184		
B. Pomocnicze, ściśle zwią- zane z zawodem :										
16.	Mechanika techniczna	5	5	—	—	—	—	10		
17.	Statyka wykreslna	—	—	4	—	—	—	4		
18.	Fizyka	5	3	—	—	—	—	8		
19.	Chemia	3	3	—	—	—	—	6		
20.	Matematyka	9	9	—	—	—	—	18		
21.	Zagadnienia gosp. i społeczno- państwowe	—	—	—	—	2	2	4		
22.	Higiena	—	—	1	1	—	—	2		
Razem B :		22	20	5	1	2	2	52		
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :										
23.	Religia	2	2	1	1	1	1	8		
24.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8		
25.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	8		
26.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12		
Razem C :		8	8	7	7	3	3	36		
Ogółem :		45	45	45	45	46	46	272		
D. Nadobowiązkowe :										
	Język obcy	2	2	2	2	—	—	8		

3. Liceum mechaniczne o wydziale samochodowym.

Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pracy w zakresie nadzoru, organizowania i prowadzenia procesów produkcji w warsztatach zakładów przemysłowych metalowych, w szczególności samochodowych, do prac pomocniczych w dziedzinie konstrukcyj samochodowych, jak również do czynności technicznych, związanych z nadzorem i eksploatacją samochodów oraz urządzeń pomocniczych.

Głównym terenem pracy absolwentów liceum mechanicznego o wydziale samochodowym będą zakłady przemysłu metalowego, w szczególności samochodowego. Rzeczą zrozumiałą jest, że w dobie motoryzacji naszego Państwa absolwenci liceum samochodowego mogą odegrać poważną rolę.

4. Liceum elektryczne. Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pełnienia czynności ruchowych i energetycznych w dziedzinie produkcji, instalacji i eksploatacji urządzeń elektrycznych.

Głównym terenem pracy absolwentów liceum elektrycznego będą: biura instalacyjne, samodzielne warsztaty elektrotechniczne, elektrownie, wytwórnie maszyn i aparatów elektrycznych, tramwaje i koleje elektryczne.

W związku z rozwijającą się coraz bardziej elektryfikacją kraju absolwenci tego liceum powinni odegrać dużą rolę również przy budowie sieci elektrycznej na przestrzeni całego kraju.

5. Liceum telekomunikacyjne. Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pełnienia czynności ruchowych, energetycznych i konstruktorskich w dziedzinie produkcji, instalacji i eksploatacji urządzeń telekomunikacyjnych. Szkoła przygotowuje pod względem teoretycznym w takim stopniu, aby, po odbyciu kilkuletniej praktyki, młodzież mogła wykonywać następujące czynności: a) prowadzenie ruchu i kontrolę sprawności działania urządzeń

Plan godzin w liceum elektrycznym:

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półroczna		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe:										
1.	Podstawy elektrotechniki . . .	—	8	5	—	—	—	—	—	13
2.	Miernictwo elektryczne	—	—	3	3	—	—	—	—	6
3.	Maszyny elektryczne i transformatory	—	—	5	5	8	8	—	—	26
4.	Urządzenia elektryczne	—	—	6	8	9	11	—	—	34
5.	Elektryczne światło i ogrzewanie	—	—	—	4	—	—	—	—	4
6.	Kolejnictwo i napęd elektryczny	—	—	—	—	—	—	6	—	6
7.	Pracownia elektrotechniczna	—	—	3	6	6	6	—	—	21
8.	Warsztaty elektrotechniczne	—	—	—	3	3	4	—	—	10
9.	Tele- i radiotechnika	—	—	—	—	—	3	3	—	6
10.	Technologia metali	—	—	4	—	—	—	—	—	4
11.	Warsztaty obróbki metali	4	3	3	—	—	—	—	—	10
12.	Maszynoznawstwo ogólne	—	—	6	6	3	—	—	—	15
13.	Organizacja przedsiębiorstw i ustawodawstwo elektryczne	—	—	—	—	—	—	4	—	4
14.	Rysunek techniczny z nauką o rzutach	7	5	—	—	—	—	—	—	12
15.	Budownictwo	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Razem A:		11	16	35	35	38	38	—	—	173
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem:										
16.	Mechanika techniczna	5	5	—	—	—	—	—	—	10
17.	Fizyka	6	2	—	—	—	—	—	—	8
18.	Chemia i materiałoznawstwo	4	3	—	—	—	—	—	—	7
19.	Matematyka	9	9	—	—	—	—	—	—	18
20.	Higiena	—	—	—	—	—	—	1	1	2
21.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	—	—	—	—	—	2	2	4
Razem B:		24	19	—	—	—	—	3	3	49
C. Pomocnicze, bezpośrednio związane z zawodem:										
22.	Religia	2	2	1	1	1	1	—	—	8
23.	Język polski	2	2	2	2	—	—	—	—	8
24.	Język obcy	2	2	2	2	—	—	—	—	8
25.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	—	—	12
26.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	—	—	8
Razem C:		10	10	9	9	3	3	—	—	44
Ogółem:		45	45	44	44	44	44	—	—	266

L. p.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półroczna		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe :										
1.	Rysunek techniczny			6	2	2	—	—	—	10
2.	Podstawy elektrotechniki z mier- nictwem			—	8	2	—	—	—	10
3.	Maszynoznawstwo ogólne			—	—	5	2	—	—	7
4.	Technologia metali			—	2	2	—	—	—	4
5.	Maszyny elektr. i źródła prądu			—	—	5	—	—	—	5
6.	Urządzenia elektryczne			—	—	—	4	—	—	4
7.	Podstawy telekomunikacji:									
	a) Podstawy teletechniki			—	—	8	—	—	—	8
	b) Lampy elektronowe			—	—	—	6	—	—	6
	c) Podstawy radiotechniki			—	—	—	—	8	—	8
8.	Aparaty i centrale telefoniczne			—	—	—	5	5	4	14
9.	Urządzenia telegraficzne			—	—	—	5	3	—	8
10.	Linie teletechniczne			—	—	—	4	6	2	12
11.	Urządzenia sygnalizacyjne			—	—	—	—	—	2	2
12.	Urządzenia radioelektryczne			—	—	—	—	—	8	8
13.	Miernictwo teletechniczne			—	—	—	—	2	2	4
14.	Miernictwo radiotechniczne			—	—	—	—	—	2	2
15.	Warsztat obróbki			6	6	—	—	—	—	12
16.	Warsztat tele- i radiotechniczny			—	—	3	3	3	3	12
17.	Pracownia elektrotechniczna			—	—	6	—	—	—	6
18.	Pracownia teletechniczna			—	—	—	6	6	6	18
19.	Pracownia radiotechniczna			—	—	—	—	4	4	8
20.	Ekspł. urządzeń telekomunik.			—	—	—	—	—	2	2
21.	Organizacja przedsiębiorstw			—	—	—	—	—	2	2
	Razem A :			12	18	33	35	37	37	172
B. Pomocnicze, ściśle zwią- zane z zawodem :										
22.	Matematyka			9	9	—	—	—	—	18
23.	Fizyka			4	4	—	—	—	—	8
24.	Chemia z materiałoznawstwem			4	2	—	—	—	—	6
25.	Mechanika techniczna			6	2	2	—	—	—	10
26.	Higiena z ratownictwem			—	—	—	—	1	1	2
27.	Zagadnienia gospodarcze i spo- łeczno-państwowe			—	—	—	—	2	2	4
	Razem B :			23	17	2	—	3	3	48
C. Pomocnicze, bezpośred- nio nie związane z zawodem :										
28.	Religia			2	2	1	1	1	1	8
29.	Język polski			2	2	2	2	—	—	8
30.	Język obcy			2	2	2	2	2	2	12
31.	Przysposobienie wojskowe			2	2	2	2	2	2	12
32.	Ćwiczenia cielesne			2	2	2	2	—	—	8
	Razem C :			10	10	9	9	5	5	48
	Ogółem :			45	45	44	44	45	45	268

w centralach telekomunikacyjnych oraz usuwanie wadliwo-
ści tych urządzeń; b) nadzór nad budową i kontrolą eks-
ploatacji sieci telekomunikacyjnych; opracowywanie pro-
jektów i kosztorysów na budowę i przebudowę linii tele-
technicznych; c) prowadzenie prób i badań w laborato-
riach; projektowanie w biurach technicznych, kierownictwo
bieżącą produkcją w warsztatach montażowych; d) akwi-
zycję — opracowywanie ofert, kalkulację w dziale handlo-
wym wytwórni.

Widzimy więc, że w dobie telegrafii, telefonii i radio-
techniki liceum telekomunikacyjne, przygotowując mło-
dzież do tych dziedzin, zaspakajać będzie aktualne potrzeby
życia współczesnego.

6. Liceum budowlane. Zadaniem tego liceum jest
przygotowanie młodzieży do organizowania i prowadzenia
robót budowlanych oraz projektowania budowli w zakresie
przewidzianym przez prawo budowlane.

Głównym terenem pracy absolwentów tego liceum będą
biura architektoniczne i budowlane, zakłady przemysłu
budowlanego oraz państwowa i samorządowa służba tech-
niczna.

7. Liceum drogowe. Zadaniem tego liceum jest przy-
gotowanie młodzieży do pracy, związanej z organizowaniem
i prowadzeniem robót w zakresie budowy i utrzymania dróg
lądowych, kolei żelaznych i budowli drogowych oraz do
pomocniczych czynności konstruktorskich w tych dziedzi-
nach. Absolwent liceum drogowego winien być przysto-
wany do: przeprowadzania trasy drogowej czy kolejowej,
odpowiadającej żądanym warunkom technicznym, na ma-
pie warstwicowej czy też w terenie; projektowania w zale-
żności od warunków technicznych niwelety drogi czy kolei
zgodnie z przepisami Ministerstwa Komunikacji; opraco-
wywania projektów budowli drogowych w zakresie układów

Plan godzin w liceum budowlanym:

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe:										
1.	Budownictwo	9	9	15	15	23	22	93		
2.	Żelazobeton	—	—	—	—	4	4	8		
3.	Konstrukcje stalowe	—	—	—	—	2	2	4		
4.	Kosztorysowanie i organizacja robót	—	—	—	—	5	6	11		
5.	Historia architektury i formy architektoniczne	2	2	2	2	—	—	8		
6.	Ustawodawstwo budowlane	—	—	2	2	—	—	4		
7.	Instalacje	—	—	2	2	2	2	8		
8.	Materiałoznawstwo	2	2	2	2	—	—	8		
9.	Maszynoznawstwo	—	—	2	2	—	—	4		
10.	Ćwiczenia praktyczne z ustrojów budowlanych	2	2	2	2	—	—	8		
11.	Statyka z wytrzymałością materiałów	3	3	3	3	—	—	12		
12.	Miernictwo	—	—	2	2	—	—	4		
13.	Rysunek odręczny	3	3	3	3	3	3	18		
	Razem A:	21	21	35	35	39	39	190		
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem:										
14.	Fizyka	4	4	—	—	—	—	8		
15.	Matematyka	6	6	—	—	—	—	12		
16.	Geometria wykreślna i perspektywa	4	4	—	—	—	—	8		
17.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	—	—	—	2	2	4		
18.	Higiena	—	—	—	—	1	1	2		
	Razem B:	14	14	—	—	3	3	34		
C. Pomocnicze, bezpośrednio związane z zawodem:										
19.	Religia	2	2	1	1	1	1	8		
20.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8		
21.	Język obcy	2	2	2	2	—	—	8		
22.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12		
23.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	8		
	Razem C:	10	10	9	9	3	3	44		
	Ogółem:	45	45	44	44	45	45	268		

Plan godzin w liceum drogowym:

L. P.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe:										
1.	Drogi szosowe, gruntowe i miejskie	—	—	3	3	5	5	16		
2.	Koleje	—	—	3	3	5	5	16		
3.	Roboty ziemne	—	—	3	3	—	—	6		
4.	Fundamentowanie	—	—	3	3	—	—	6		
5.	Budownictwo	6	6	3	3	4	4	26		
6.	Mosty	—	—	3	3	5	5	16		
7.	Żelazobeton	—	—	2	2	4	4	12		
8.	Statyka i wytrzymałość materiałów	2	2	4	4	5	5	22		
9.	Kosztorysowanie i organizacja robót	—	—	2	2	3	3	10		
10.	Miernictwo	4	4	4	4	—	—	16		
11.	Materiałoznawstwo	3	3	—	—	—	—	6		
12.	Maszynoznawstwo	—	—	2	2	—	—	4		
13.	Wodociągi i kanalizacje	—	—	—	—	4	4	8		
14.	Ćwiczenia stolarskie, ciesielskie i kowalskie	3	3	3	3	3	3	18		
	Razem A:	18	18	35	35	38	38	182		
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem:										
15.	Fizyka	4	4	—	—	—	—	8		
16.	Matematyka	8	8	—	—	—	—	16		
17.	Geometria wykreślna	3	3	—	—	—	—	6		
18.	Rysunek odręczny	2	2	—	—	—	—	4		
19.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	—	—	—	3	3	6		
20.	Higiena	—	—	—	—	1	1	2		
	Razem B:	17	17	—	—	4	4	42		
C. Pomocnicze, bezpośrednio związane z zawodem:										
21.	Religia	2	2	1	1	1	1	8		
22.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8		
23.	Język obcy	2	2	2	2	—	—	8		
24.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12		
25.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	8		
	Razem C:	10	10	9	9	3	3	44		
	Ogółem:	45	45	44	44	45	45	268		

Plan godzin w liceum wodno-melioracyjnym :

L. p.	PRZEDMIOTY	Klasy		I		II		III		Razem godz. tyg.
		Półrocza		1	2	3	4	5	6	
A. Zawodowe :										
1.	Budownictwo wodne	—	—	3	3	6	6	18		
2.	Zakłady o sile wodnej	—	—	—	—	4	4	8		
3.	Melioracje rolne	—	—	4	4	5	5	18		
4.	Roboty ziemne	—	—	3	3	—	—	6		
5.	Fundamentowanie	—	—	3	3	—	—	6		
6.	Budownictwo	6	6	2	2	—	—	16		
7.	Drogi gruntowe	—	—	2	2	—	—	4		
8.	Żelazobeton	—	—	—	—	4	4	8		
9.	Statyka i wytrzymałość materiałów	2	2	3	3	3	3	16		
10.	Kosztorysowanie i organizacja robót	—	—	2	2	3	3	10		
11.	Miernictwo	4	4	4	4	—	—	16		
12.	Materiałoznawstwo	3	3	—	—	—	—	6		
13.	Maszynoznawstwo	—	—	—	—	2	2	4		
14.	Wodociągi, kanalizacje i użytkowanie ścieków	—	—	2	2	5	5	14		
15.	Geologia z gleboznawstwem	—	—	4	4	—	—	8		
16.	Wiadomości rolnicze	—	—	—	—	3	3	6		
17.	Ćwiczenia stolarskie, ciesielskie i kowalskie	3	3	3	3	3	3	18		
	Razem A :	18	18	35	35	38	38	182		
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :										
18.	Fizyka	4	4	—	—	—	—	8		
19.	Matematyka	8	8	—	—	—	—	16		
20.	Geometria wykreślna	3	3	—	—	—	—	6		
21.	Rysunek odręczny	2	2	—	—	—	—	4		
22.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	—	—	—	3	3	6		
23.	Higiena	—	—	—	—	1	1	2		
	Razem B :	17	17	—	—	4	4	42		
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :										
24.	Religia	2	2	1	1	1	1	8		
25.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8		
26.	Język obcy	2	2	2	2	—	—	8		
27.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12		
28.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	—	—	8		
	Razem C :	10	10	9	9	3	3	44		
	Ogółem :	45	45	44	44	45	45	268		

Plan godzin w liceum mierniczym :

L. p.	PRZEDMIOTY	Godzin lekcyjnych								
		w klasie :			II			III		
		I	II	III	I	II	III	I	II	III
A. Zawodowe :										
1.	Miernictwo i topografia	6	4	—	7	5	—	2	2	—
2.	Niwelacja i tachimetria	—	3	—	4	4	—	—	—	—
3.	Kreślenia i obliczenia miernicze	9	7	—	8	9	—	—	—	—
4.	Rachunek wyrównawczy	—	—	—	—	—	—	3	3	—
5.	Kataster	—	—	—	—	—	—	1	2	—
6.	Pomiary miast	—	—	—	—	—	—	3	3	—
7.	Kosmografia i geodezja	—	—	—	2	—	—	2	1	—
8.	Fotogrametria	—	—	—	1	—	—	2	1	—
9.	Regulacje rolne i projektowanie	—	—	—	2	—	—	9	11	—
10.	Projektowanie i regulacje osiedli	—	—	—	—	—	—	4	3	—
11.	Melioracje rolne	—	—	—	2	—	—	6	6	—
12.	Polowa praktyka miernicza	—	—	48	—	—	48	—	—	48
13.	Prawoznawstwo	—	—	—	2	2	—	4	3	—
14.	Polityka agrarna	—	—	—	—	—	—	2	2	—
15.	Gleboznawstwo i taksacja rolna	2	2	—	4	—	—	—	—	—
16.	Rolnictwo i leśnictwo	—	2	—	3	3	—	—	—	—
17.	Budownictwo drogowe i wodne	—	—	—	2	—	—	3	4	—
	Razem A :	17	18	48	28	32	48	41	41	48
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :										
18.	Fizyka	3	3	—	—	—	—	—	—	—
19.	Matematyka	9	8	—	5	3	—	—	—	—
20.	Geometria wykreślna	2	2	—	2	—	—	—	—	—
21.	Rysunek odręczny	2	2	—	—	—	—	—	—	—
22.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	2	2	—	—	—	—	—	—	—
23.	Higiena	—	—	—	—	—	—	1	1	—
	Razem B :	18	17	—	7	3	—	1	1	—
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :										
24.	Religia	2	2	—	1	1	—	1	1	—
25.	Język polski	2	2	—	2	2	—	—	—	—
26.	Język obcy	2	2	—	2	2	—	2	2	—
27.	Przysposobienie wojskowe	2	2	—	2	2	—	2	2	—
28.	Ćwiczenia cielesne	2	2	—	2	2	—	—	—	—
	Razem C :	10	10	—	9	9	—	5	5	—
	Ogółem :	45	45	48	44	44	48	47	47	48

statycznie wyznaczalnych; wykonywania robót drogowych w terenie oraz sporządzania opisów kolaudacyjnych; sporządzania kosztorysów wstępnych i wykonawczych oraz planów organizacji robót w powyższym zakresie prac.

8. **Liceum wodno-melioracyjne.** Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pracy, związanej z organizowaniem i prowadzeniem robót w zakresie budownictwa wodnego i melioracji rolnych oraz do pomocniczych czynności konstruktorskich w tych dziedzinach. Absolwent liceum wodno-melioracyjnego winien być przygotowany do przeprowadzania trasy rowu lub kanału, odpowiadającej żądanym warunkom technicznym, na mapie warstwicznej czy też w terenie; do projektowania w zależności od warunków technicznych niwelety kanału lub rowu — zgodnie z obowiązującymi przepisami; do opracowywania projektów budowli wodnych w zakresie układów statycznie wyznaczalnych; do wykonywania robót wodnych i melioracyjnych w terenie oraz sporządzania opisów kolaudacyjnych; do sporządzania kosztorysów wstępnych i wykonawczych oraz planów organizacji robót w powyższym zakresie prac.

Tak rozległe zadania absolwentów liceum wodno-melioracyjnego znajdują szerokie zastosowanie praktyczne ze względu na olbrzymie potrzeby w tej dziedzinie.

9. **Liceum miernicze.** Zadaniem tego liceum jest przygotowanie młodzieży do pracy w zakresie organizowania i wykonywania pomiarów, związanych z przebudową ustroju rolnego; do sporządzania planów zabudowania osiedli; do wykonywania planów i projektów mierniczych na podstawie materiału polowego oraz do czynności pomocniczych przy opracowywaniu planów zabudowania miast i projektów melioracyjnych.

Licea wyżej omówione są przeznaczone dla młodzieży męskiej.

Plan godzin w szkole krawieckiej stopnia licealnego :

L. p.	Przedmioty	Ilość godzin tygodniowo		
		kl. I	kl. II	kl. III
A. Zajęcia warsztatowe :				
1.	Krawiectwo damskie i dziecięce	20	20	24
B. Zawodowe :				
2.	Materiałoznawstwo	4	2	—
3.	Historia ubiorów i wiadomości z dziejów sztuki	—	2	2
4.	Zasady estetyki, ćwiczenia rysunkowe i plastyczne	6	4	4
5.	Organizacja i rachunkowość przedsiębiorstw krawieckich	—	2	2
Razem B :		10	10	8
C. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :				
6.	Higiena	—	2	—
7.	Psychologia	—	—	2
8.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	—	2
9.	Język obcy	3	2	2
Razem C :		3	4	6
D. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :				
10.	Religia	2	2	—
11.	Język polski	2	2	2
12.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2
13.	Przysposobienie wojskowe	2	2	—
Razem D :		8	8	4
Ogółem :		41	42	42
Ponadto 2 godziny przysposobienia sportowego na zespół, nie przekraczający 90 uczennic.				

10. **Żeńska szkoła krawiecka stopnia licealnego.** Dla młodzieży żeńskiej w dziale szkolnictwa przemysłowego powstała na razie jedna szkoła stopnia licealnego, mianowicie żeńska szkoła krawiecka, mająca na celu przygotowanie młodzieży do wykonywania zawodu krawieckiego w zakresie krawiectwa damskiego i dziecięcego. Absolwentki tej szkoły — po odbyciu praktyki zawodowej — będą mogły organizować i prowadzić przedsiębiorstwa krawieckie lub pracować w charakterze nauczycielek (instruktorek) w szkołach krawieckich stopnia niższego i gimnazjalnego.

LICEA HANDLOWE i ADMINISTRACYJNE

W dziale szkolnictwa handlowego zostały utworzone licea handlowe i administracyjne, mające na celu przygotowanie kandydatów do pracy w handlu towarowym, bankowości, ubezpieczeniach, komunikacji, transporcie, ekspedycji, w handlu zagranicznym, spółdzielczości, wreszcie w administracji publicznej, a mianowicie w skarbowości, administracji rządowej i samorządowej, w kolejnictwie, na poczcie, w ubezpieczeniach społecznych. Zapotrzebowanie na pracowników handlowych i administracyjnych różnych typów i o różnym stopniu przygotowania w wymienionych dziedzinach jest wielkie, a należy się spodziewać, że znacznie wzrośnie w związku z ożywieniem życia gospodarczego oraz dalszym jego rozwojem.

Zapotrzebowanie kandydatów na stanowiska średnie, które powinni obejmować absolwenci liceów handlowych i administracyjnych, można oceniać rocznie na 4000, co odpowiadałoby liczbie około 100 potrzebnych szkół tego typu. Rzecz oczywista, że należy się liczyć nadal z pewnym dopływem do omawianych zawodów również elementu nie przygotowanego zawodowo, dlatego też Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zamierza utworzyć około 40% potrzebnych szkół, regulując w następnych latach ich liczbę według istotnego zapotrzebowania.

Podkreślić tu należy dwa zasadnicze zadania nowych liceów handlowych i administracyjnych:

1) kształcenie i wychowanie kupca polskiego, przypadające liceom handlowym;

2) przygotowanie odpowiednio wykształconego, stojącego wysoko moralnie i rozumiejącego potrzeby życia gospodarczego kandydata do administracji rządowej, samorządowej, kolejnictwa, ubezpieczeń społecznych itp., który by mógł przyczynić się do należytego funkcjonowania aparatu administracyjnego.

Licea handlowe są dwu lub trzyletnie. Dwie pierwsze klasy liceum trzyletniego są programowo analogiczne, jak w liceum handlowym dwuletnim. Klasa trzecia będzie poświęcona specjalizacji np. w zakresie handlu zagranicznego, spółdzielczości lub w specjalnych działach handlu, jak rolniczy, włókienniczy itp.

Ta specjalizacja ma na celu ściślejsze przystosowanie nauczania do potrzeb pewnych szczególnie ważnych dziedzin handlu. Tworzenie klas specjalnych nie może być jednak z góry narzucane, będzie się ono kształtowało zależnie od istotnych i ujawnionych potrzeb życia gospodarczego. A nawet w tych liceach, w których te klasy będą istniały, ukończenie ich nie obowiązuje młodzieży. Dlatego też, ze względu na równorzędność programową z liceum dwuletnim, uczniowie trzyletniego liceum handlowego będą mogli po ukończeniu dwu pierwszych klas otrzymać świadectwo ukończenia dwuletniego liceum handlowego bez konieczności uczęszczania do trzeciej klasy specjalnej.

Licea administracyjne mają podobny ustrój, jak handlowe, i są również w zasadzie dwu- lub trzyletnie, przy czym w szkołach trzyletnich klasa trzecia będzie poświęcona specjalizacji: skarbowej, administracyjno-samorządowej, kolejowej oraz pocztowej.

Ustrój liceów administracyjnych został opracowany przy współpracy odpowiednich ministerstw fachowych, w porozumieniu z którymi będzie ustalona liczba tych szkół oraz absolwentów, ażeby ją dostosować do możliwości zatrud-

Plan godzin w dwuletnim liceum handlowym :

L. p.	PRZEDMIOTY OBOWIĄZKOWE	Liczba godz. lekcyjnych tygodniowo		Razem
		Klasy		
		I	II	
A. Zawodowe :				
1.	Organizacja i technika handlu	4	3	7
2.	Reklama	—	2	2
3.	Prawoznawstwo	2	2	4
4.	Towaroznawstwo	3	2	5
5.	Geografia gospodarcza	3	—	3
6.	Ekonomia społeczna	—	2	2
7.	Arytmetyka handlowa	2	2	4
8.	Księgowość	2	3	5
9.	Stenografia	2	1	3
10.	Pisanie na maszynie	—	2	2
Razem A :		18	19	37
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :				
11.	Język obcy nowożytny I z korespondenc.	4	4	8
12.	Język obcy nowożytny II z korespondenc.	3	3	6
13.	Matematyka	2	2	4
Razem B :		9	9	18
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :				
14.	Religia	2	2	4
15.	Język polski	3	2	5
16.	Przysposobienie wojskowe	2	2	4
17.	Ćwiczenia cielesne	2	2	4
Razem C :		9	8	17
Ogółem :		36	36	72
Ponadto: 2 godz. przysposobienia sportowego na zespół, nie przekraczający 90 uczniów.				
PRZEDMIOTY NADOBOWIĄZKOWE				
	Stenografia języka obcego	—	2	2

Plan godzin w dwuletnim liceum administracyjnym:

L. p.	PRZEDMIOTY OBOWIĄZKOWE	Ilość godzin lekcyjnych tygodniowo		Razem
		Klasy		
		I	II	
A. Zawodowe:				
1.	Prawoznawstwo i administracja państwowa	3	3	6
2.	Organizacja przedsiębiorstw i obrotu gospodarczego	2	2	4
3.	Geografia gospodarcza	3	—	3
4.	Ekonomia społeczna	—	2	2
5.	Biurowość i korespondencja	2	2	4
6.	Arytmetyka handlowa	2	2	4
7.	Księgowość	4	4	8
8.	Pisanie na maszynie	—	2	2
Razem A:		16	17	33
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem:				
9.	Język obcy nowożytny I z korespondenc.	4	4	8
10.	Język obcy nowożytny II z korespondenc.	3	3	6
11.	Historia i nauka o państwie	2	2	4
12.	Matematyka	2	2	4
Razem B:		11	11	22
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem:				
13.	Religia	2	2	4
14.	Język polski	3	2	5
15.	Przysposobienie wojskowe	2	2	4
16.	Ćwiczenia cielesne	2	2	4
Razem C:		9	8	17
Ogółem:		36	36	72
Ponadto: 2 godz. przysposobienia sportowego na zespół, nie przekraczający 90 uczniów.				
PRZEDMIOTY NADOBOWIĄZKOWE				
	Stenografia	2	1	3

nienia w odpowiednich dziedzinach życia gospodarczego.

Przy opracowywaniu programów liceów handlowych położono nacisk na to, ażeby dać młodzieży zarówno wykształcenie zawodowe, jak i ogólne. Wyrazem tej tendencji jest stosunek liczby godzin przedmiotów zawodowych do ogólnokształcących, gdyż na każdą z tych grup przeznaczono mniej więcej połowę ogólnej liczby godzin nauki.

Należy podkreślić ten moment, ażeby wskazać, iż dążeniem władz szkolnych jest chęć zapewnienia absolwentowi liceum handlowego stopnia przygotowania ogólnego, możliwie odpowiadającego przygotowaniu, jakie ma dawać szkoła średnia ogólnokształcąca.

W kształceniu zawodowym położono w liceum handlowym nacisk na przygotowanie kupieckie. Stąd uwzględniono w programie takie przedmioty, jak towaroznawstwo, organizację i technikę handlu, geografii gospodarczą, prawo handlowe, wreszcie wiedzę praktyczną do techniki reklamowania towarów włącznie. W wykonywaniu tego programu kładzie się nacisk na przygotowanie młodzieży do zawodu kupieckiego, na rozbudzenie w niej inicjatywy i przedsiębiorczości.

LICEA ROLNICZE i GOSPODYŃ WIEJSKICH

W ostatnich kilkudziesięciu latach rolnictwo weszło w okres znacznego rozwoju. Od kierunku ekstensywnego, który dominował jeszcze w ubiegłym stuleciu, rolnictwo przeszło do intensyfikacji gospodarki, zarówno w zakresie pracy, jak i wkładów kapitału. Równoległe z rozwojem rolnictwa praktycznego, również i nauki rolnicze poczyniły ogromne postępy. W związku z tym zachodzi potrzeba dostarczenia wsi pracowników o średnim przygotowaniu zawodowym, odpowiednio wykształconych do podjęcia pracy nad usprawnieniem wytwórczości gospodarstw rolnych oraz prac organizacyjnych wsi. Pracowników tego rodzaju mają dostarczyć licea rolnicze i licea gospodyń wiejskich. Wymagania stawiane liceom zacierają w kierunku praktycznego przygotowania młodzieży z uwzględnieniem przygotowania teoretycznego, potrzebnego do umiejętnego kierowania pracą w poszczególnych działach gospodarstwa wiejskiego oraz jego organizowania i administrowania. Ponadto liceum ma przygotować do pracy oświatowo-rolniczej.

Czas nauki w liceach trwa trzy lata. Licea rolnicze i gospodyń wiejskich zasadniczo mieszczą się w środowisku wiejskim, aby ucząca się młodzież mogła zrastać się z nim, wyczuwać i rozumieć jego potrzeby gospodarcze i społeczne. Ośrodkiem nauczania w liceach jest gospodarstwo rolne, które zarazem stanowi główny teren praktycznego nauczania. Szkolne gospodarstwo rolne w zasadzie winno obejmować wszystkie działy produkcji, jakie mogą posiadać gospodarstwa rolne w naszych warunkach, aby nauka wszystkich

Plan godzin w liceum rolniczym :

L. p.	PRZEDMIOTY	K l a s y						Razem godz. tyg.
		I		II		III		
		1	2	1	2	1	2	
A. Zawodowe :								
1.	Nauka o glebie	3	3	4	—	—	—	10
2.	Uprawa roślin	—	—	—	4	4	4	12
3.	Warzywnictwo i sadownictwo	—	—	—	3	3	3	9
4.	Zasady leśnictwa	—	—	—	—	—	2	2
5.	Choroby i szkodniki roślin	—	—	2	2	—	—	4
6.	Hodowla zwierząt	3	3	4	4	4	4	22
7.	Weterynaria	—	—	2	2	—	—	4
8.	Przemysł rolny	—	—	—	—	3	3	6
9.	Handel artykułami roln.	—	—	—	—	3	—	3
10.	Inżynieria rolna	—	—	3	3	2	3	11
11.	Ekonomika gospodarstw wiejskich	—	—	3	3	4	4	14
12.	Zajęcia praktyczne	15	15	15	15	15	15	90
Razem A :		21	21	33	36	38	38	187
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :								
13.	Botanika	3	3	—	—	—	—	6
14.	Zoologia	3	3	—	—	—	—	6
15.	Fizyka	3	3	—	—	—	—	6
16.	Chemia	5	5	—	—	—	—	10
17.	Matematyka	2	2	2	—	—	—	6
18.	Współczesne zagadnienia społeczno-państwowe i gospodarcze	—	—	3	2	—	—	5
19.	Zasady prawa	—	—	—	—	2	—	2
20.	Higiena	—	—	—	—	—	2	2
Razem B :		16	16	5	2	2	2	43
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :								
21.	Religia	2	2	1	1	1	1	8
22.	Język polski	2	2	2	2	—	—	8
23.	Ćwiczenia cielesne	2	2	2	2	2	2	12
24.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	2	2	2	12
Razem C :		8	8	7	7	5	5	40
Ogółem :		45	45	45	45	45	45	270
D. Nadobowiązkowe :								
	Język niemiecki	2	2	2	2	2	2	12

Plan godzin w liceum gospodyń wiejskich :

L. p.	PRZEDMIOTY	K l a s y			Razem godz. tyg.
		I	II	III	
A. Zawodowe :					
1.	Organizacja i prowadzenie gospodarstwa domowego . . .	—	2	3	5
2.	Zagadnienia rodzinne i wychowywanie dzieci	—	1	2	3
3.	Żywnienie człowieka	—	2	1	3
4.	Higiena	—	2	—	2
5.	Ekonomika gospodarstw wiejskich	—	—	3	3
6.	Uprawa roli i roślin	2	3	—	5
7.	Ogrodnictwo	—	3	3	6
8.	Hodowla zwierząt	3	3	4	10
9.	Towaroznawstwo	—	2	—	2
10.	Przetwórstwo	—	—	3	3
11.	Handel artykułami wiejskimi	—	—	2	2
12.	Zajęcia praktyczne	16	16	18	50
Razem A :		21	34	39	94
B. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :					
13.	Botanika	3	—	—	3
14.	Zoologia	3	—	—	3
15.	Fizyka	2	—	—	2
16.	Chemia	5	—	—	5
17.	Współczesne zagadnienia społeczno-państwowe i gospodarcze	—	—	2	2
18.	Zasady prawa	—	—	1	1
Razem B :		13	—	3	16
C. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :					
19.	Religia	2	1	1	4
20.	Język polski	2	2	—	4
21.	Język obcy	2	2	—	4
22.	Ćwiczenia cielesne	2	2	—	4
23.	Przysposobienie wojskowe	2	2	2	6
Razem C :		10	9	3	22
Ogółem A, B, C :		44	43	45	132
D. Nadobowiązkowe.					
	Śpiew	1	1	1	3

przedmiotów zawodowych mogła być na miejscu ilustrowana. Przy liceach winny być organizowane internaty, służące nie tylko jako miejsca zamieszkania i wyżywienia młodzieży, ale przede wszystkim jako ośrodek wychowawczy, a w liceach żeńskich również jako miejsce pracy dydaktycznej.

Dla absolwentów, względnie absolwentek tych szkół otwierają się szerokie możliwości pracy zawodowej na terenie gospodarstw wiejskich, które potrzebują sił kierowniczych o przygotowaniu technicznym, opartym o dokładną podbudowę przyrodniczą i ekonomiczną.

W obecnej chwili zaznacza się poważny brak instruktorów, zwłaszcza do prac wykonawczych i pomocniczych w terenie w zakresie poszczególnych specjalizacji hodowlanych, mleczarskich itp., następnie w zakresie organizacyjnym kół gospodyń wiejskich, oraz w pozaszkolnej oświacie rolniczej. Absolwenci liceów po odbyciu praktyki gospodarczej mogą łatwo znaleźć zatrudnienie, jako instruktorzy terenowi przy samorządzie gospodarczym, względnie terytorialnym, ponadto jako nauczyciele w szkołach rolniczych stopnia niższego.

LICEA GOSPODARCZE

Licea gospodarcze mają na celu przygotowanie młodzieży do umiejętnego kierowania gospodarstwem rodzinnym i zbiorowym, które ściśle jest związane z gospodarstwem społecznym; od właściwego bowiem gospodarowania miliardami złotych przez 5¹/₂ miliona rodzin na krajowym rynku spożywczym zależy rozwój polskiego rolnictwa, przemysłu i handlu, — od umiejętnego wychowania młodego pokolenia zależą duchowe siły narodu, od racjonalnego zaś odżywiania i ochrony zdrowia zależne są siły fizyczne polskiego pracownika i żołnierza.

Ośrodkiem nauczania w klasie I jest gospodarstwo rodzinne, zaś w klasie II — gospodarstwo zbiorowe (internat, pensjonat, stołownia itp.).

Zajęcia praktyczne obejmują wszystkie działy żywienia ludzi, więc zakupy i przechowywanie środków spożywczych, sporządzanie posiłków i ich podawanie. Poza tym zajęcia praktyczne obejmują utrzymywanie w porządku inwentarza, czyszczenie, pranie i szycie.

Ukończenie liceum gospodarczego zapewnia młodzieży szerokie pole do pracy. Absolwentki liceum będą mogły pracować, jako kierowniczkę gospodarstw domowych w zakładach opieki społecznej, w internatach, w przedsiębiorstwach gastronomicznych, w pensjonatach lub jako nauczycielki (instruktorki) w szkołach gospodarczych i przemysłowych żeńskich.

Plan godzin w liceum gospodarczym :

L. p.	PRZEDMIOTY	Ilość godzin tygodniowo	
		kl. I	kl. II
A. Zajęcia praktyczne :			
1.	Sporządzanie posiłków i przetworów	10	12
2.	Porządki i pranie	3	3
3.	Szycie	3	—
Razem A :		16	15
B. Zawodowe :			
4.	Organizacja gospodarstw rodzinnych i zbiorowych	1	2
5.	Rachunkowość	2	2
6.	Towaroznawstwo	2	2
7.	Zasady żywienia	—	2
8.	Zagadnienia z estetyki i ćwiczenia plastyczne	1	2
9.	Higiena	2	2
10.	Psychologia	—	2
11.	Zagadnienia gospodarcze i społeczno-państwowe	—	3
Razem B :		8	17
C. Pomocnicze, ściśle związane z zawodem :			
12.	Chemia	4	—
13.	Fizyka	3	—
Razem C :		7	—
D. Pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem :			
14.	Religia	2	2
15.	Język polski	2	2
16.	Język obcy	3	2
17.	Ćwiczenia cielesne	2	2
18.	Przysposobienie wojskowe	2	2
Razem D :		11	10
Ogółem :		42	42
Ponadto: 2 godziny przysposobienia sportowego na zespół, nie przekraczający 90 uczennic.			
Nadobowiązkowe :			
	Śpiew	1	1

Wymienione licea zawodowe zostały uruchomione w roku szkolnym 1937/38. W bieżącym roku szkolnym będą otwarte następujące licea zawodowe: mechaniczne kolejowe, budowy okrętów, chemiczne, ceramiczne, przemysłu leśnego, fotograficzne, ogrodnicze, leśne, hotelarskie i pielęgnarskie.

OGÓLNE PODSTAWY PROGRAMÓW NAUCZANIA i WYCHOWANIA W LICEACH ZAWODOWYCH

Ze względu na charakter materiału nauczania przedmioty w każdym liceum zostały podzielone na trzy zasadnicze grupy, obejmujące: a) przedmioty zawodowe, b) przedmioty pomocnicze, ściśle związane z zawodem, i c) przedmioty pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem. Pierwsza grupa, obejmująca przedmioty zawodowe, nadaje kierunek wykształcenia zawodowego i tworzy w danym liceum podstawę programową. Zapewnia ona uczniom w swoim zakresie należyte wykształcenie zawodowe.

Przedmioty pomocnicze, ściśle związane z zawodem (druga grupa), są bądź przygotowaniem zawodowym, bądź umożliwiają pogłębienie i uzupełnienie wiadomości oraz umiejętności zawodowych.

Przedmioty pomocnicze, bezpośrednio nie związane z zawodem (trzecia grupa przedmiotów), mają przyczynić się do pogłębienia życia religijnego i moralnego młodzieży, do rozwoju jej ogólnej kultury oraz wzbogacenia duchowego. Występujące w programach przysposobienie wojskowe i ćwiczenia cielesne mają na celu rozwój fizyczny młodzieży oraz przygotowanie jej do obrony Państwa.

Treść nauczania, zawarta w poszczególnych grupach przedmiotów, łączy się z sobą, mając za punkt centralny organizację i prowadzenie pracy w danym ośrodku zawodowym. Przedmioty nauczania nie są więc odosobnione, tworzą one pewną jednolitą i harmonijną całość zarówno kształcącą, jak i wychowawczą.

Zadanie wychowawcze każdego liceum zawodowego polega na wychowaniu zamiłowanych w swym zawodzie pracowników i świadomych swych obowiązków obywateli Państwa Polskiego. Nadto wychowanie zmierza tutaj do rozwijania w młodzieży tych cech charakteru i dyspozycji umysłowych, które są niezbędne do owocnej pracy zawodowej absolwentów. Przy tym wychowanie w liceum zawodowym ma na celu wyrobienie w młodzieży przeświadczenia, że twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego, a praca uczciwa na każdym stanowisku — podstawą rozwoju i potęgi Narodu i Państwa.

Podstawą wychowania społeczno-obywatelskiego będzie praca nad rozwijaniem w młodzieży uczuć społecznych, zaprawianie jej do współżycia, pogłębianie umiłowania Państwa Polskiego, poszanowania obowiązujących praw i urzędów oraz osób szczególnie zasłużonych, wreszcie wytwarzanie w młodzieży czynnego i twórczego ustosunkowania się do Państwa.

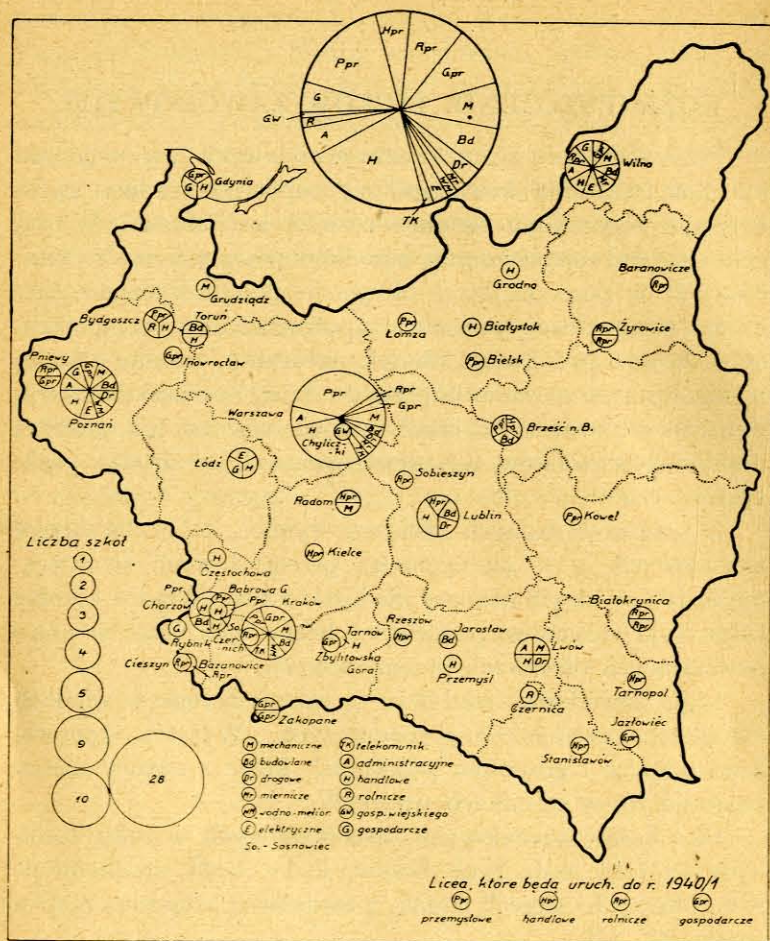
ROZMIESZCZENIE LICEÓW ZAWODOWYCH

Przy określaniu liczby liceów zawodowych oraz ustalaniu ich rozmieszczenia kierowano się zapotrzebowaniem życia gospodarczego na pracowników różnych specjalności. W tym celu zbadano rozmieszczenie ośrodków przemysłowych i handlowych w poszczególnych okręgach, przeprowadzono obliczenie minimalnego rocznego zapotrzebowania na specjalistów, biorąc pod uwagę ubytek naturalny, zmianę zatrudnienia itp.; oszacowano dopływ do danej specjalności absolwentów odpowiednich szkół, mając również na uwadze dopływ pracowników wyspecjalizowanych w drodze praktyki.

Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że liczba liceów zawodowych, a w szczególności przemysłowych (technicznych) jest w chwili obecnej niedostateczna. Władze szkolne zamierzają stopniowo powiększać liczbę tych szkół w nowo powstających ośrodkach przemysłowych.

Licea zawodowe zasadniczo są rozmieszczone w wielkich ośrodkach przemysłowo-gospodarczych. Wyjątek stanowią licea rolnicze i gospodyń wiejskich, które z natury rzeczy znajdują się w ośrodkach wiejskich.

Sieć liceów zawodowych, uruchomionych w roku szkolnym 1937/38, oraz tych liceów, które będą uruchomione w najbliższych czterech latach, przedstawia załączona mapa (patrz str. 40).

Rozmieszczenie liceów zawodowych.

UPRAWNIENIA ABSOLWENTÓW LICEÓW ZAWODOWYCH

W służbie wojskowej absolwentom liceów zawodowych będą przysługiwały uprawnienia oficerskie, w państwowej służbie cywilnej — uprawnienia urzędników drugiej kategorii. Absolwentom liceów mechanicznych, elektrycznych, budowlanych i mierniczych będą przysługiwały uprawnienia zawodowe, wynikające z ustawy o przemyśle koncesjonowanym, o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli oraz z ustawy o mierniczych przysięgłych.

Licea zawodowe, dając przygotowanie fachowe w tak różnorodnych kierunkach, nie zamykają jednak drogi do szkół akademickich przed absolwentami, którzy by chcieli kształcić się dalej. Ustawa z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa wyraźnie przewiduje dla absolwentów liceów zawodowych możliwość studiowania w szkołach akademickich w charakterze studentów zwyczajnych. Ustęp trzeci art. 52 wymienionej ustawy mówi o rozporządzeniach Ministra W. R. i O. P., które określą, do jakich szkół akademickich i na jakie wydziały będą dawały prawo wstępu świadectwa ukończenia liceum zawodowego, oraz wskażą potrzebne egzaminy uzupełniające celem uzyskania wstępu do innych szkół akademickich, względnie na inne wydziały.

Postanowienie powyższe, równające uprawnienia absolwentów liceów zawodowych z uprawnieniami absolwentów liceów ogólnokształcących pod względem przechodzenia do szkół akademickich, wynika z tego słusznego założenia, że absolwenci liceów zawodowych na równi z absol-

wentami liceów ogólnokształcących będą przygotowani do studiów wyższych na odpowiednich wydziałach szkół akademickich. Szczegółowa pod tym względem analiza porównawcza programów przedmiotów nauczania odpowiednich liceów zawodowych i ogólnokształcących potwierdza słuszność powyższego założenia, że licea zawodowe dają przygotowanie dostateczne i tworzą dobrą podbudowę do studiów wyższych danego lub zbliżonego kierunku.

Sprawa przechodzenia z liceów zawodowych do szkół wyższych będzie unormowana statutami liceów lub osobnymi, w tym celu wydanymi przepisami. Świadectwa ukończenia liceów zawodowych będą zarazem świadectwami kwalifikującymi do studiów w wyższych zakładach naukowych na wydziałach pokrewnych kierunkowi kształcenia w danych liceach. Tak np. absolwenci liceum mechanicznego będą mieli, na podstawie przedstawionego świadectwa, prawo wstępu na wydziały mechaniczny i elektryczny politechnik, absolwenci liceum drogowego, mierniczego, wodnomelioracyjnego — na wydział inżynierii politechnik, absolwenci liceów handlowych — na wszystkie wyższe uczelnie handlowe itp.

Osobnymi przepisami będzie też ustalona sprawa przechodzenia absolwentów liceów zawodowych do szkół wyższych na inne wydziały, niepokrewne kierunkom kształcenia w danych liceach.

Trzeba dodać, że możliwość przechodzenia absolwentów szkół zawodowych do szkół wyższych została już częściowo przyznana absolwentom niektórych szkół technicznych, obejmując tych, którzy odbywali studia według programu co najmniej trzyletniego w szkołach technicznych, opartych na podbudowie sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej starego typu (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z dnia 30. I. 1937 r. Nr 1, poz. 3).

ZAKOŃCZENIE

Jak z powyższego omówienia wynika, licea zawodowe dają młodzieży z jednej strony bardzo szerokie możliwości bezpośredniej pracy w dziedzinie przemysłowej, handlowej, rolniczej i gospodarczej naszego życia, z drugiej zaś nie zamykają przed swymi absolwentami drogi do szkół akademickich.

Trzeba jednak zaznaczyć, że przechodzenie masowe młodzieży ze szkół zawodowych stopni niższych do szkół zawodowych stopni wyższych oraz do szkół akademickich byłoby z punktu widzenia potrzeb życia gospodarczego zjawiskiem wysoce niepożądanym.

Rozwój gospodarczy i techniczny bowiem, tak długo hamowany w Polsce w okresie rządów zaborczych, domaga się dzisiaj stałego dopływu nowych sił, należycie przygotowanych przez szkoły zawodowe, sił, które by bezpośrednio — bez nadmiernego przewlekania studiów — mogły wchodzić w życie i pracować zawodowo. Tak więc pierwszym i naczelnym zadaniem szkoły zawodowej każdego stopnia jest bezpośrednio przygotowanie do życia, w stosunku zaś do jednostek wyjątkowo uzdolnionych — danie im możliwości osiągnięcia najwyższych szczebli wykształcenia.

Tak rozległe pojęte cele szkolnictwa zawodowego oczywiście przemawiają tym silniej za zrównaniem go co do uprawnień ze szkolnictwem ogólnokształcącym.

315856

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Uwagi ogólne	5
Nowe licea zawodowe	7
Licea przemysłowo-techniczne	8
1. Liceum mechaniczne	10
2. Liceum mechaniczne o wydziale lotniczym	10
3. Liceum mechaniczne o wydziale samochodowym	14
4. Liceum elektryczne	14
5. Liceum telekomunikacyjne	14
6. Liceum budowlane	17
7. Liceum drogowe	17
8. Liceum wodno-melioracyjne	22
9. Liceum miernicze	22
10. Żeńska szkoła krawiecka st. licealnego	24
Licea handlowe i administracyjne	25
Licea rolnicze i gospodyń wiejskich	30
Licea gospodarcze	34
Ogólne podstawy programów nauczania i wychowania w liceach zawodowych	37
Rozmieszczenie liceów zawodowych	39
Uprawnienia absolwentów liceów zawodowych	41
Zakończenie	43

BIBLIOTEKA PRZEKLADÓW DZIEŁ PEDAGOGICZNYCH

Tom

1. J. Dewey: Moje pedagogiczne credo. Szkoła a społeczeństwo. Wyd. II	3,20
3. R. Rusk: Pedagogika eksperymentalna	8,80
4. G. Kerschensteiner: Pojęcie szkoły pracy. Wyd. II	4,20
5. H. Parkhurst: Wychowanie według planu daltońskiego	5,60
6. J. Mc. Cunn: Kształcenie charakteru	5,60
7. I. B. Saxby: Kształcenie postępowania	5,—
8. J. A. Stevenson: Metoda projektów w nauczaniu	6,—
9. W. Zienkowski: Psychologia dzieciństwa	9,80
10. J. Piaget: Mowa i myślenie u dziecka	6,40
11. — Sąd i rozumowanie u dziecka	—
12. — Jak sobie dziecko świat przedstawia	9,50
13. O. Pfister: Psychoanaliza na usługach wychowania	6,90
14. W. Mc. Dougall: Psychologia grupy	9,80
15. J. C. Almack: Wychowanie obywatelskie	7,—
16. B. R. Buckingham: Praca badawcza na terenie szkoły	8,40
17. E. Claparède: Jak rozpoznawać uzdolnienia uczniów	6,80
18. A. Ferrière: Samorząd uczniowski	5,60
19. G. Gentile: Reforma wychowania	5,60
20. A. L. Hall-Quest: Uczenie się pod kierunkiem	9,—
21. J. Dewey: Jak myślimy	5,80
22. E. Claparède: Wychowanie funkcjonalne	4,90
23. E. Croner: Psychika młodzieży żeńskiej	2,80
24. S. Hessen i M. Hans: Pedagogika i szkolnictwo w Rosji Sowieckiej	7,40
25. F. Foerster: Wychowanie obywatelskie	7,—
26. J. Piaget: Przyczynowość fizyczna u dziecka	—
27. — Sąd moralny u dziecka	—
28. J. Dewey: Demokracja i wychowanie	—
29. — Natura i postępowanie człowieka	—
30. H. Buchet: Skauting i indywidualność	—
31. G. A. Yoakam: Ulepszanie zadawania szkolnego	7,80
32. E. Kriek: Wychowanie narodowo-polityczne	7,80

Poleca

Książnica-Atlas, Lwów, Czarnieckiego 12, Warszawa 1, Nowy Świat 59

315 856

P

K S I A Ź N I C A - A T L A S

Lwów, Czarnieckiego 12 — Warszawa 1, Nowy Świat 59

B. Nawrocyński:

poleca

ZASADY NAUCZANIA

Wyd. II. Str. 438 . . . . . 12,—

Wstęp. 1. Rozgraniczenie podstawowych pojęć. 2. Historia dydaktyki ogólnej. 3. Nauki pomocnicze. 4. Teoria i praktyka nauczania. Część pierwsza. Ideały dydaktyczne. I. Nauczanie wśród innych czynności dydaktycznych. II. Minimalne cele nauczania. III. Nauczanie ćwiczące. IV. Nauczanie kształcące i wychowujące. Część druga. Uczenie się i nauczanie. Dział A. Uczeń. V. Kształcenie się i jego motywy. VI. Zasada poglądowości. Dział B. Nauczyciel. VII. Uczenie się i nauczanie. VIII. Formy nauczania. IX. Tok nauczania. Dział C. Plan nauczania. X. Plan nauczania a potrzeby społeczne. XI. Plan nauczania a potrzeby młodzieży. XII. Synteza w nauczaniu. Wykaz autorów. Wykaz rzeczowy.

K. Koniński:

SZKOŁA NA MIARĘ

Z 2 tablicami. Str. 170 3,80

Wychodząc z założenia, że jedynym sposobem dorównania pracy zagranicy na polu dostosowania szkoły do potrzeb danego społeczeństwa i danej chwili jest wytworzenie systemu wychowania, skuteczniejszego od obecnych systemów europejskich, kreśli autor zadania szkoły indywidualizującej, której celem jest wyrobienie uzdolnienia do pracy umysłowej w granicach, oznaczonych przez postulat harmonijnej osobowości.

K. Sośnicki:

PODSTAWY WYCHOWANIA PAŃSTWOWEGO

Str. 279 . . . . . 6,—

Publikacja ta stara się rozwiązać zagadnienie wychowania państwowego ze stanowiska ogólnego. Autor opiera się w swych badaniach na ogólnym pojęciu etosu państwowego, na ogólnych pojęciach państwa i prawa. W ten sposób jego dociekania pedagogiczne wywodzą się z filozoficznych teorii państwa i prawa, które stara się wyjaśnić, zestawić i systematycznie uporządkować.

KATALOGI PEDAGOGICZNE PRZESYŁAMY NA ŻĄDANIE BEZPŁATNIE!